

ב"ה

קבץ למוז

ליום ההלווא, ג' תמוז

לה' הארץ ומלואה

שם _____

משפחה _____

כתובת _____

חידר אידיש "אהלי מנחם" חב"ד ליובאוויטש, ביתר עילית

רח' אוירבאך 13, ביתר עילית. טלפון: 02-5800654, פקס: 153-2-5800654

omchabad@barak.net.il

פֶּתַח דְּבַר

ב"ה, תמוז ה'תשע"ב

תלמידים יקרים, תילי צבאות ה'

מגיש לפניכם בזה קבץ למוד ליום ההלולא ג'
תמוז, על-פי הסדר שקבע הרבי – בעל ההלולא
– בקשר ליו"ד שבט, יום הלולא של חותנו כבוד-
קדשת אדמו"ר הרי"צ (רבי יוסף-יצחק).

בהקדמה הננו מביאים את "סדר יום
ההלולא", שקאמור, הוא על-פי מה שקבע הרבי
במכתבו מחדש שבט ה'תשי"א.

תַּכּוֹן הָעִנּוּיִם

4 סדר יום ההילולא

7 משניות

18 מאמר "ואתה תצווה" – א"ג

21 "אגרת הקודש" – פרק כ"ז

26 מתנה מיוחדת – סיפור

סדר יום ההלולא

מדליקים בכל בית גר שיִדלק כל המעַת-לַעַת. וּבֵאֵם אֶפְשָׁר – גַּר שֶׁל שְׁעוּה.

יִבְחָרוּ וְיָרִימוּ מִי שְׂיִתְפַּלֵּל לְפָנַי הַתְּבָה בַּיּוֹם הַהַלּוּלָא, וְנִכּוֹן לְחַלֵּק שְׂיִתְפַּלֵּל אֶחָד – עַרְבִית, שְׁנֵי – שַׁחֲרִית, שְׁלִישִׁי – מְנַחָה, כְּדֵי לְזַכּוֹת בְּזֶה מִסְפָּר יוֹתֵר גָּדוֹל שֶׁל אֲנִי שׁ.

בְּשַׁעַת הַתְּפִלוֹת יִדְלִיקוּ חֲמִשָּׁה גְרוֹת.

אַחַר הַתְּפִלָּה (וּבִבְקָר – אַחַר אַמִּירַת תְּהִלִּים) יִלְמַד הַמִּתְפַּלֵּל לְפָנַי הַתְּבָה פָּרָק כ"ד דְּכָלִּים וּפָרָק ז' דְּמִקְוֹאוֹת. אַחַר-כֵּן יֹאמֵר הַמְּשַׁנֵּה "רַבִּי חֲנִינְיָא בֶן עֲקָשִׁיא... וַיֹּאדִיר". בְּלַחֲשׁ – אֵיזָה שׁוֹרוֹת בְּתַנְיָא, כְּדִישׁ דְּרַבִּנּוּ.

אַחַר תְּפִלַּת עַרְבִית – יַחְזְרוּ חֵלֶק מֵהַמְּאָמֵר הַאֲחֵרוֹן הַמְּגִיחַ שְׂזַכֵּינוּ לוֹ, "וְאַתָּה תַּעֲזוּהָ" בְּעַל-פֶּה. וְאִם אֵין מִי שְׂיַחְזֹר בְּעַל-פֶּה – יִלְמְדוּהוּ בְּפִנּוּם. וְכוּן אַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית. וְלִסְיָמוֹ אַחַר תְּפִלַּת מְנַחָה.

בְּבִקְרָא, קֹדֶם הַתְּפִלָּה – פָּרָק תַּנְיָא. וְכוּן לְאַחַר תְּפִלַּת מְנַחָה.

בבקר, קדם התפלה – ירים כל אחד תְרוּמָה לְעִנְיָיִם הַשִּׁיכִים לְנִשְׂיָאָנוּ, בעד עֲצָמוּ וּבְעַד כָּל אֶחָד מִבְּנֵי-בֵיתוֹ שִׁיחִיו, וְכֵן קִדְּם תְּפִלַּת מִנְחָה.

לְאַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית – יִכְתֹּב וְיִקְרָא כָּל אֶחָד פּ"נ (=פְּדִיוֹן נֶפֶשׁ). מִי שֶׁזָּכָה לְהַכְנִס ל'יחידות', או על-כָּל-פְּנִיִם לְרְאוֹת אֶת פְּנֵי כְבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר נִשְׂיָא דוֹרְנוּ – יִצִּיר עֲצָמוֹ, בְּעַת קְרִיאַת הַפּ"נ, כְּאֵלוֹ עוֹמֵד לְפָנָיו. לְהַנִּיחַ הַפּ"נ אַחֲרֵי-כֵן בֵּין דְּפֵי מַאֲמָר, קוֹנְטָרַס וְכו' שֶׁל כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר. וּלְשַׁלְּחוֹ (אִם אֲפֹשְׁרִי – בּוּ בַיּוֹם) עַל-מְנַת לְקַרְאוֹ עַל הַצִּיּוֹן שְׁלוֹ.

בְּמִשְׁךְ הַמַּעַת-לָעַת – לְלַמֵּד פְּרָקֵי הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁל אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם.

בְּמִשְׁךְ הַמַּעַת-לָעַת – לְעַרְךְ הַתּוֹעֲדוֹת פְּעִילוֹת מַתּוֹךְ אַהֲבַת-יִשְׂרָאֵל, וְלְהַתְחַזֵּק בְּכָל עִנְיָיִ לַמּוֹד הַתּוֹרָה נִגְלָה וְחִסְדוֹת, חֲזוֹק הַתּוֹרָה וְהַיְהוּדוֹת וְהַפְּצַת הַמַּעֲנוֹת, וּבְמִיחָד בְּאַהֲבַת-יִשְׂרָאֵל וְאַחֲדוֹת-יִשְׂרָאֵל.

לְקַבֵּעַ שְׁעָה בְּמִשְׁךְ הַמַּעַת-לָעַת – לְבָאֵר לְבְנֵי-בֵיתוֹ שִׁיחִיו אוֹדוֹת כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר נִשְׂיָא דוֹרְנוּ וְעַבְדוֹתוֹ אֲשֶׁר עָבַד בָּהּ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְאֲשֶׁר גָּם עִתָּהּ, בֵּינוֹ "שָׁגַם בְּזֶה הָעוֹלָם אֲשֶׁתַּפַּח יָתִיר" – בְּנוֹדָאֵי שֶׁהוּא מְנַהֵג אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְאַנ"ש בְּפֶרֶט, וּמַעוֹרֵר רַחֲמִים רַבִּים וְכו', כְּמוֹ שֶׁהִיא עַד עִתָּהּ, וְאַדְרָבָּה, בֵּיתֵר שְׂאֵת וּבֵיתֵר עֵז. וְלָכֵן, גַּם הַשְּׁפָעוֹתָיו לְכָל הַשִּׁיכִים אֵלָיו מִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְכֵדֵי שִׁיתְקַבְּלוּ בַּפְּנִימְיוֹת, צְרִיכִים גַּם ה'פְּלִים' שֶׁל הַשִּׁיכִים אֵלָיו לְהִיּוֹת מְזַכְּכִים יוֹתֵר.

בְּמִשְׁךָ הַמַּעַת-לָעַת – לְבַקֵּר בְּבֵתֵי-הַכְּנִסֹּת וּבְבֵתֵי-הַמִּדְרָשׁ אֲשֶׁר בְּעִיר,
לְחֹזֵר שֵׁם מִימְרָא אוֹ פִתְגָם מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל כְּבוֹד-קִדְשַׁת אֲדָמוֹ"ר, לְבָאֵר
אוֹדוֹת אֶהְבֵּת כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹ, לְהוֹדִיעַ וּלְהַסְבִּיר תַּקְנוֹתָיו עַל דְּבַר לַמּוֹד
הַרְמַב"ם לְכָל אֶחָד וְאֶחָת (שְׁלִשָּׁה פְּרָקִים לְיוֹם, פָּרָק אֶחָד לְיוֹם אוֹ סֵפֶר
הַמְצוּוֹת), וְעַל דְּבַר מְבַצְעֵי הַמְצוּוֹת הַכְּלָלִיִּים שְׁלוֹ: מְבַצְעֵי אֶהְבֵּת-יִשְׂרָאֵל,
חֲנוּךְ, תּוֹרָה, תַּפְלִיין, מְוִזְזָה, צְדָקָה, בַּיִת מְלֵא סִפְרִים, גְּרוֹת שְׁבֵת-קִדְשׁ,
פְּשָׁרוֹת, טְהָרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְאַחֲדוֹת כָּל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל. לְעוֹרֵר אֶת בְּנֵי נַח בְּדַבַּר
קְיוֹם שֶׁבַע מְצוּוֹת שְׁלָהֶם וְעַד הַמְבַצְעֵי הָאַחֲרוֹן וְהַעֲקָרִי – 'עֲמַדוּ הֵכֵן בְּלַכְּסֵם',
לְפָרְסֵם בְּכָל מְקוֹם שֶׁ"לְאַתֵּר לְגֵאֲלָה" וְשֶׁ"תִּכְרַף וּמִיָּד מִמֶּשׁ הִנֵּה זֶה מְשִׁיחַ
בֵּא", וְהַשְׁתַּדְּלוּת הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָת מִיִּשְׂרָאֵל לְהַבִּיא אֶת
הַמְשִׁיחַ עַל-יַדֵּי לַמּוֹד הַתּוֹרָה בְּעֵנֵי מְשִׁיחַ וּגְאֻלָּה.

וְהֵי-רְצוֹן, שֶׁתִּכְרַף וּמִיָּד מִמֶּשׁ, יַחֲיֵשׁ ה' בֵּיאַת גּוֹאֲלֵנוּ, מִהֲרָה יִגְלָה, וְהַקִּיצוּ
וּרְנְנוּ שׁוֹבְנֵי עֵפֶר, וּנְשִׂיאֵנוּ, הוּא כְּבוֹד-קִדְשַׁת אֲדָמוֹ"ר, בְּתוֹכֵם וּבְרֵאשֵׁם,
יִשְׁמִיעֵנוּ וּפְלֹאוֹת וַיִּנְהַלְנוּ בְּדַרְךְ הָעוֹלָה בֵּית-אֵל.

וְכַפֵּי שְׁסִים כְּבוֹד-קִדְשַׁת אֲדָמוֹ"ר אֶת מְאַמֵּר הַחֲסִידוֹת הַרְאִשׁוֹן שְׁלוֹ:
"וְנִזְכָּה לְהַתְרַאוֹת עִם הַרְבֵּי פֶה לְמִטָּה, נִשְׁמָה בְּגוֹף וּלְמִטָּה מַעֲשֵׂרָה טְפָחִים,
וְהוּא יִגְאֹלְנוּ".

מסכת ברכות, פרק א – מנחם מענדל

(א) מאימתי קורין את שמע בערבית. משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתו, עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, עד חצות. רבן

(א) משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתו – כהנים שנטמאו וטבלו, אין יכולים לאכל בתרומה עד שיעריב שמשו, דהינו צאת הכוכבים. והא דלא תני משעת צאת הכוכבים, מלתא אגב אויחיה קא משמע לך, שאם נטמאו הכהנים בטמאה שטהרתו תלויה בקרבן, כגון זב ומצרע, אין הכפרה מעכבתו מלאכל בתרומה, דכתיב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים, ביאת שמשו מעכבתו מלאכל בתרומה, ואין כפרתו מעכבתו מלאכל בתרומה: **עד סוף האשמורה הראשונה** – שליש הראשון של הלילה, שהלילה נחלק לשלש משמרות. ומשם ואילך לא מקרי תו זמן קריאת שמע ושכיבה, ולא קרינא ביה בשכבד. ומקמי צאת הכוכבים נמי ימנא הוא ולא זמן שכיבה. והמקדימים וקורים קריאת שמע של ערבית מבעוד יום, סומכים אהא דרבי יהודה, דאמר לקמן בפרק תפלת השחר, תפלת המנחה עד פלג המנחה שהוא שעה ורביע קדם הלילה, וקרינא לן דעבד כרבי יהודה עבד, ומיד כשקלה זמן המנחה מתחיל זמן קריאת שמע של ערבית: **עד שיעלה עמוד השחר** – דכל הלילה מקרי זמן שכיבה. והלכה כרבן גמליאל שגם חכמים מודים לו, ולא אמרו עד חצות אלא כדי להרחיק את האדם מן העברה. ומיהו לכתחלה משהגיע עונת קריאת שמע של ערבית דמתניתין דהינו מצאת הכוכבים, אסור לסעד וכל שבו לישן עד שיקרא קריאת שמע ויתפלל: **מעשה שבאו בניו מבית המשתה** – בני רבן גמליאל שמעיניהו לרבנן דאמרי עד חצות, והכי קאמרי ליה הא דפליגי רבנן עלך, דוקא קאמרי עד חצות ותו לא, ויחיד ורבים הלכה כרבים, או דלמא רבנן כוותי סבירא להו והאי דקאמרי עד חצות, כדי להרחיק את האדם מן העברה. ואמר להו, רבנן כוותי סבירא להו, והא דקאמרי עד חצות כדי להרחיק את האדם מן העברה, וחיבים אתם לקרות: **ולא זו בלבד** – פלה מלתא דרבן גמליאל היא דאמר לבניו: **הקטר חלבים** – של קרבנות: **ואברים** – של עולת תמיד של בין הערבים שזרק דמו ביום, מצוה להעלות הנתחים כל הלילה, דכתיב (ויקרא ו) היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר: **וכל הנאכלין ליום אחד** – כגון תודה, וחסאת ואשם וכיוצא בהם, שהם נאכלים ליום ולילה, זמן אכילתו עד שיעלה עמוד השחר והוא המביא לידי נותר: **אם נזלמהו אמרו חכמים עד חצות** – בקריאת שמע ובאכילת קדשים, אבל בהקטר חלבים ואברים לא אמרו בו חכמים עד חצות כלל, ולא נקט ליה הכא אלא להודיע שכל דבר שמצותו בלילה פשר כל הלילה: **כדי להרחיק את האדם מן העברה** – שלא יבוא לאכלן אחר שיעלה עמוד השחר ויתחייב כרת. וכו' בקריאת שמע שלא יאמר עדיו יש לי שהות ותעבר עונתה:

גמליאל אומר, עד שיעלה עמוד השחר. מעשה שבאו בניו מבית המשתה, אמרו לו, לא קרינו את שמוע. אמר להם, אם לא עלה עמוד השחר, תבינו אתם לקרות. ולא זו בלבד, אלא כל מה שאמרו חכמים עד הצות, מצותו עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואברים, מצותו עד שיעלה עמוד השחר. וכל הנאכלין ליום אחד, מצותו עד שיעלה עמוד השחר. אם בן, למה אמרו חכמים עד הצות, כדי להרחיק את האדם מן העבירה:

(ה) מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני בן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שנאמר למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך, הימים. כל ימי חייך, הלילות. וחכמים אומרים, ימי חייך, העולם הזה. כל (ימי חייך), להביא לימות המשיח:

מסכת שבת, פרק כא – מנחם מענדל

(א) נוטל אדם את בנו והאבן בידו, וכלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטוהרה ועם החלין. רבי יהודה אומר, אף מעלין את המדמיע באחד ומאה:

(ה) מזכירין יציאת מצרים בלילות – פרשת ציצית אומרים אותה בקריאת שמע של ערבית ואף על פי שאין לילה זמן ציצית, דכתיב וראיתם אותו, פרט לכסות לילה, אומרים אותה בלילה מפני יציאת מצרים שבה: בן שבעים שנה – הייתי נראה יקו. ולא יקו ממש, אלא שהלבינו שערוותיו יום שמינו אותו נשיא, כדי שיראה יקו וראוי לנשיאותו. ואותו היום דרש בן זומא מקרא זה: ולא זכיתי – לא נצחתי לחכמים. ודומה לו בש"ס בפרק בנות פותים ודף לה: בהא זכינהו רבי אלעזר לרבנן, כלומר נחם:

(א) נוטל אדם את בנו – בחצר: והאבן בידו – ולא אמרינו דמטלטל לאבן: וכלכלה – סל: והאבן בתוכה – והוא שיהיו פרות בסל, שאם אין בו פרות נעשה בסיס לדבר האסור ואסור לסלטלו. וצריך נמי

(ג) בית שמאי אומרים, מגביהין מן השלחן עצמות וקלפין. ובית הלל אומרים, נוטל את הטבלה בלה ומנערה. מעבירין מלפני השלחן פרוזין פחות מכוזת ושער של אפוניו ושער של עדשים, מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג, אם יש לו עור בית אחיזה, מקנחין בו, ואם לאו, אין מקנחין בו. (וחכמים אומרים) בין כך ובין כך, נוטל בשבת, ואינו מקבל טמאה:

שיהיו בתוכו פרות שאם ישליכם בארץ ומאסו, כגון תותים וענבים וכיוצא בהם, אבל אם היו בו פרות כגון אגוזים ושקדים, מנער את הפרות והן נופלים – ופרות הנמאסים נמי כגון תותים וענבים אם אפשר לסלקם לצדי הכלכלה ולנער האבן לבדה ולהשליכה, אסור לטלטלה עם האבן. ומתניתין איירי כגון שנפחת מצדי הכלכלה או שוליה והאבן דפו לה שאי אפשר להשתמש בכלכלה בלא האבן: תרומה טמאה עם הטהורה ועם החלין – אגב הטהורה ואגב החלין, אבל טמאה באנפי נפש לאו בת טלטול היא: אף מעלין את המדמע באחד ומאה – סאה של תרומה שנפלה במאה סאים של חליו, מתר להעלות לסאה של תרומה מהו בשבת ויהיו כלן חליו ומתרים לזרים, ולא אמרינו מתקו הוא, דתרומה שנפלה בחליו חשבינו לה כאלו מנחת לבדה ואינה מערבת, וכשעולה באחד ומאה התרומה עצמה שנפלה עולה, הלכך לאו מתקו הוא. ואין הלכה כרבי יהודה:

(ג) בית שמאי אומרים, מגביהין מן השלחן עצמות וקלפין – בגמרא קאמר שאין אנו סומכין על משנתנו כמות שהיא שנויה, אלא מחלפת השיטה. שבית הלל אומרים מגביהין מעל השלחן עצמות וקלפין, ובית שמאי אומרים מסלק את הטבלא, שיש עליה תורת כלי, אבל לא יטלטל העצמות והקלפין בידים, דבית הלל כרבי שמעון ובית שמאי כרבי יהודה. ומיהו לא שרו בית הלל אלא בעצמות וקלפין דחזו למאכל בהמה אף על גב דלא חזו למאכל אדם, אבל אי לא חזו אף למאכל בהמה מודו בית הלל דאסורים לטלטל, דבכהאי גוונא אפלו רבי שמעון מודה: מעבירין מלפני השלחן פרוזין פחות מכוזת – אפלו פחות מכאית, וטעמא כדמפרש בסמוך שרו ראויין למאכל בהמה: ושער של פולין – שרביטים שהקטנית גדל בהן: עור בית אחיזה – בית אחיזה של עור שיהיו בו: אין מקנחין בו – שכשאוחדו נסחט בין אצבעותיו, והוי פסיק רישיה ולא ימות, דמודה ביה רבי שמעון: בין כך ובין כך – בין לו בית אחיזה בין אין לו בית אחיזה: נוטל בשבת – כשהוא נגוב: ואינו מקבל טמאה – דאינו לא כלי עץ ולא בגד ולא שק ולא מתקת:

מסכת שבת, פרק כב – מנחתם מענדל

(א) חבית שגשברה, מצילין הימנה מזון שלש סעודות, ואומר לאחרים, בואו והצילו לכם, ובלבד שלא יספג. אין סוחטין את הפרות להוציא מהן משקין, ואם יצאו מעצמן, אסורין. רבי יהודה אומר, אם לאכלין, היוצא מהן מתר, ואם למשקין, היוצא מהן אסור. חלות דבש שרסקן מערב שבת ויצאו מעצמן, אסורים. ורבי אליעזר מתיר:

(ו) סכין וממשמשין (בבני מעים), אבל לא מתעמלין ולא מתגרדין. אין יורדין לקורדימא, ואין עושין אפקטויזין, ואין מעצבין את הקטן, ואין מחזירין את השבר.

(א) מצילין מזון שלש סעודות – ואפלו בכלים הרבה, דאלו בכלי אחד אמרו בפרק כל כתבי, דכמה דבעי מציל: לכם – כל אחד מזון שלש סעודות: ובלבד שלא יספג – שלא ישם ספוג לשאב המין ולחזור ולהטיף, ואף על פי שיש לספג בית אחיזה דליכא חשש סחיטה, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. ואפלו ליכח בידו שמו ודבש שהו עבים ונדבקים ולקנח ידו בשפת הכלי אסור, שלא יעשה כמעשה חול: אין סוחטין את הפרות – דהני ליה מפרק, תולדה דדש: אסורין – גזרה שמא יסחט לכתחלה: רבי יהודה אומר אם לאכלין – היו אותן פרות מכנסים: היוצא מהן מתר – דלא ניחא ליה במה שזבו וליכא למגזר בהו שמא יסחט: ואם למשקין – היו מכנסין, דניחא ליה במאי דנפיק מיניהו: היוצא מהן אסור – גזרה שמא יסחט. ובזיתים וענבים מודה רבי יהודה לחכמים דאף על גב דכנסו לאכלים היוצא מהן אסור, כיון דדרכו לסחיטה קיימין, כי אתו לידי משקה יתיב דעתיה בהכי. ובשאר מיני פרות מודים חכמים לרבי יהודה, כיון דלאו דרכו לסחיטה. לא נחלקו אלא בתותים ורמונים, דרבי יהודה מדמה להו לשאר פרות וחכמים מדמו להו לזיתים וענבים. והלכה כרבי יהודה: חלות דבש – כשהו מרסקין וב הדבש מעצמו מתווד השעוה ואין דרף לסחטו, הלך רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרים, גזרו אטו שאינן מרסקין. והלכה כרבי אליעזר:

(ו) סכין – שבשבת: וממשמשין – ביד על כל הגוף להנאה: אבל לא מתעמלין – לשפשוף בכת: ולא מתגרדין – במגרדת, ודומה לו (אויב ב) ויקח לו חרש להתגרד בו, משום דהוי כעובדא דחול: אין יורדין לפולימא – בקעה מלאה מים ותחתיה טיט כמו דבקה, ויש בה מקומות שיטבע הרומץ שם באותו טיט וידבק בו ואינו יכול לעלות עד שיתקבצו בני אדם ויעלוהו בקשי גדול ובדוחק. פרוש אחר, בקעה

מי שנפרקה ידו ורגלו, לא יטרפם בצונן, אבל רוחץ הוא כדרפו, ואם נטרפא
:נתרפא:

מסכת אבות, פרק א – מנחם מענדל

(א) משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים,
ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים, הוון מתונים בדיו,
והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סיג לתורה:

שטיט שלח מחליק והרוחץ שם נופל ובגדיו נושרים במים ואתי לידי סחיתה: אפקטויון – להקיא.
ופרושו, אפיק טוי זיו. כלומר, להוציא המזון ממקום בשולו שהיא האצטומכה. אפיק, מוציא. טוי,
מתבשל, צלי אש מתרגמינן טוי נור. זיו, מזון. ודוקא לשתות משקה שמביאו להקיא הוא שאסור
בשבת, אבל להכניס אצבעו לתוך פיו כדי להקיא מתר. והיכא דאית ליה צערא ואם יקיא יתרפא,
מתר אפלו על ידי משקה: ואין מעצבין את הקטן – לתקנו ולישב עצמותיו וחוליות שדרתו, משום דמחזי
כבונה. ולא אמרו אלא לאחר זמן, אבל ביום לדה שרי: מעצבין – לשון ידיד עצבוני ועשוני (אייב י):
ואין מחזירין את השבר – עצם שנשבר. ואין הלכה כמשנה זו, אלא הלכה מחזירין את השבר בשבת:
שנפרקה ידו – שיצא העצם מן הפרק שלו: לא יטרפם – לשון ביצים טרופות בקערה. שמששתפו
[בצונן] על מקום השבר, דמחזי דלרפואה קעביד:

(א) משה קבל תורה מסיני – אומר אני לפי שמסכת זו אינה מיסדת על פי מצוה ממצוות התורה
כשאר מסכתות שבמשנה אלא כלם מוסרים ומדות, וחכמי העולם גם כן חברו ספרים כמו
שהמציאו מלבם בדרכי המוסר כיצד יתנהג האדם עם חברו, לפיכך התחיל התנא במסכת זו, משה
קבל תורה מסיני, לומר לך שהמדות והמוסרים שבו המסכת לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם
אלא אף אלו נאמרו בסיני: מסיני – ממי שנגלה בסיני: לזקנים – שהאריכו ימים אחרי יהושע ואותם
הזקנים לזקנים אחרים עד שהגיעו לתחלתם של נביאים, שהו עלי הכהן ושמואל הרמתי: לאנשי כנסת
הגדולה – ק"ד זקנים היו. וזרבבל, שריה, רעליה, מרדכי, בלשן – שהיו בימי עזרא כשעלו מן הגולה
בבית שני. ומפוללם חגי זכריה ומלאכי ונחמיה בו חכליה וחבריהם. ונקראו כנסת הגדולה לפי
שהחזירו העטרה לישנה. שמשא אמר (וברים י) האל הגדול הגבור והנורא. באו ירמיה ודניאל ולא
אמרו גבור ונורא. והם החזירים כבתחלה לפי שאמרו הוון גבורותיו הוון נוראותיו שאלמלא כן

(יח) רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפוטו בשעריכם:

מסכת ברכות, פָּרָק ג' – מְנַחֵם מְלֵעַנְדֵל

(א) מי שמתו מוטל לפניו, פטור מקריאת שמע, (ומן התפלה) ומן התפילין. נושאי המטה וחלופיהו וחלופי חלופיהו, את שלפני המטה ואת שלאחר המטה, את שלמטה צדד בהו פטורין, ואת שאין למטה צדד בהו חיבין. אלו ואלו פטורין מן התפלה:

האיך אומר זו יכולה להתקיים מפני כמה אמות: הם אמרו שלשה דברים – הרבה דברים אמרו אלא ג' דברים הללו אמרו (שהו) שיש בהם קיום התורה; הוו מתונים בדין – שאם בא דין לפניך פעם ושתיים וג'. לא תאמר דין זה כבר בא לפני ושניתי ושלשתי בו. אלא הוו מתונים כלומר ממתנין קדם שתפסקו הדין. והעמידו תלמידים הרבה – לאפוקי מרבן גמליאל דאמר כל תלמיד שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש קא משמע לן שמלמדוין תורה לכל אדם ואין צריך לבדק אחריו. ובלבד שלא יהיה ידוע מעיניו שמעשיו מקלקלים וסנאי שומעניא אם נאמר אשמעניו שאם העמיד תלמידים בבחרותו יעמיד תלמידים בזנותו דכתיב (קהלת יא) בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך: ועשו סיג לתורה – גדר, שלא יבוא ליגע באסור תורה כגון שניות לעריות ושבות לשבת דכתיב (ויקרא יח) ושמרתם את משמרת. עשו משמרת למשמרת:

(א) מי שמתו מוטל לפניו – אחד מן הקרובים שחיב להתאבל עליהם, מטל עליו לקברו: פטור מקריאת שמע – משום דטרוד טרדא דמצוה: וחלופיהו – שבו דרד שמתחלפיו, לפי שהכל רוצים לזכות במצוה: את שלפני המטה – המזמנים לנשאה כשתגיע המטה אצלם: ואת שלאחר המטה – כלומר בין אותם שלפני המטה, ובין אותם שלאחר המטה, אם המטה צריכה להם לשאתה, פטורים: ואת שאין למטה צדד בהו – כגון ההולכים ללוות את המת לכבודו בלבד חיבים: אלו ואלו פטורין מן התפלה – דלאו דאורייתא היא כמו קריאת שמע. ואיכא דאמרי מפני שהיא צריכה כונה לתרה:

(ו) זב שְׂרָאָה קָרִי, וְנָדָה שְׁפֹלְטָה שְׁכֶבֶת זָרַע, וְהִמְשִׁמְשֵׁת שְׂרָאָתָה נְדָה, צָרִיכִין טְבִילָה, וְרַבֵּי יְהוּדָה פּוֹטְרִים:

מִסְכַּת פְּסָחִים, פֶּרֶק י – מְנַחֵם מֵעֵד נֶדָה

(א) עֲרַבֵי פְּסָחִים סְמוּךְ לְמְנַחָה, לֹא יֵאָכֵל אָדָם עַד שֶׁתִּחְשֵׁד. וְאִפְלוּ עֲנֵי שְׂבִישְׂרָאֵל לֹא יֵאָכֵל עַד שְׂיֻסַּב. וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּעָה כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, וְאִפְלוּ מִן הַתְּמַחֲוֵי:

(ט) הַפֶּסַח אַחֵר חֲצוֹת, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים. בְּרֶךְ בְּרַכַּת הַפֶּסַח פֶּטֵר אֶת שֵׁל זְבַח. בְּרֶךְ אֶת שֵׁל זְבַח, לֹא פֶטֵר אֶת שֵׁל פֶּסַח, דְּבַרֵי רַבֵּי יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, לֹא זֶה פּוֹטְרֵת זֶה, וְלֹא זֶה פּוֹטְרֵת זֶה:

(ו) וְרַבֵּי יְהוּדָה פּוֹטְרִים – אִף בְּמִשְׁמֶשֶׁת שְׂרָאָתָה נְדָה פֶטֵר רַבֵּי יְהוּדָה, וְאִף עַל גַּב דְּמַעְקָרָא בֵּת טְבִילָה הוֹוֵת וְאִיכָא לְמִימֵר דְּלֹא פִקְעָה חוֹבֵת טְבִילָה מִינָה. וְכַבֵּר כְּתַבְנֵנוּ לְעִיל דְּבִטְלוּהָ לְטְבִילוּתָא, מִפְּנֵי שֶׁהִיָּתָה תִּקְנָה שְׂאִין רַב הַצְּבוּר יְכוּלִין לְעַמֵּד בָּהּ.

(א) סְמוּךְ לְמְנַחָה – קֹדֶם לְמְנַחָה מַעֲט כְּמוֹ חֲצֵי שְׁעָה. בְּתַחֲלַת שְׁעָה עֲשִׂירִית – דְּתַמִּיד קָרַב בְּתַשְׁע וּמְחָצָה וְהוּא זְמַן הַמְּנַחָה, וְקֹדֶם לְמְנַחָה חֲצֵי שְׁעָה הוּוּ בְּתַחֲלַת שְׁעָה עֲשִׂירִית: לֹא יֵאָכֵל אָדָם – כְּדִי שְׂיֵאָכֵל מִצֶּה לְתַאֲבוֹן מִשּׁוּם הַדּוּר מִצָּוָה. וְלַחֵם פְּשִׁיטָא דְּלֹא מְצִי אָכִיל דְּחִמְץ אֶסוּר מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת וְלְמַעֲלָה. וּמִצֶּה נְמִי הָא אֲמַרְיִנוּ בִירוּשְׁלַמִי הָאוֹכֵל מִצֶּה בְּעֶרֶב פֶּסַח כְּבֹא עַל אַרוּסוֹתוֹ בְּבֵית חַמּוּי. וְלֹא נִצְרָקָא אֶלָּא לְשֶׁאֵר אֶכְלִין שְׁלֹא יִמְלֹא כְּרִסוֹ מִהוֹ: עַד שְׂיֻסַּב – בְּמִטָּה וְעַל הַשְּׁלַחַן כְּדֶרֶךְ בְּנֵי חוּרִין: וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ – גְּבַאי צִדְקָה הַמְּפָרְנְסִים אֶת הָעֲנִיִּים: וְאִפְלוּ הוּא מִתְּפָרְנֵס מִן הַתְּמַחֲוֵי – דְּהִיָּנוּ עֲנֵי שְׁבַעֲנַיִים דְּתַנְּנוּ בְּמִסְכַּת פֶּאָה מִי שֵׁשׁ לוֹ מִזּוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לֹא יִטַּל מִן הַתְּמַחֲוֵי: מֵאַרְבַּעָה כּוֹסוֹת – כְּנֶגֶד אֲרַבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֵלָה שֵׁשׁ בְּפִרְשֵׁת וְאַרְא, וְהוֹצֵאתִי וְהַצֵּלְתִּי וְנִאֲלַתִּי וְלִקְחָתִי:

(ט) הַפֶּסַח אַחֵר חֲצוֹת, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים – דְּהָא נּוֹתֵר הוּא מִחֲצוֹת וְאִילָךְ – וְרַבְּנָן גִּזְרוּ עַל הַנוֹתֵר שְׂיֻטְמֵא אֶת הַיָּדִים כְּדִי שְׁלֹא יִתְעַצְלוּ בְּאַכִילָתוֹ. וּמִנְלָן דְּפֶסַח לְאַחַר חֲצוֹת הוּוּ נּוֹתֵר, דְּכַתִּיב בְּפֶסַח (שְׁמוֹת יב) וְאָכְלוּ אֶת הַבֶּזֶר בְּלִילָה הַזֶּה, וְכַתִּיב הַתֵּם וְעִבְרָתִי בְּאַרְץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, מִה לְהִלְכוֹ עַד חֲצוֹת אִף כָּאֵן עַד חֲצוֹת: בְּרַכַּת הַפֶּסַח – אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ וְצוּנָנוּ לְאַכֵּל הַפֶּסַח. בְּרַכַּת הַזְּבַח, אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ וְצוּנָנוּ לְאַכֵּל הַזְּבַח. וְזֶבַח הָאֲמוּר כָּאֵן הוּא חֲלִיגַת יוֹם אֲרַבַּעָה עָשָׂר. וְהִלְכָה כְּרַבֵּי עֲקִיבָא:

מסכת ידים, פרק ב – מנחם מענדל

(א) נטל לידו אחת משטיפה אחת, ידו טהורה. לשתי ידיו משטיפה אחת, רבי מאיר מטמא, עד שיטול מרביעית. נפל כפר של תרומה, טהור. רבי יוסי מטמא:

(ד) ספק נעשה בהם מלאכה ספק לא נעשה בהם מלאכה, ספק יש בהם פשעור ספק שאין בהם פשעור, ספק טמאים ספק טהורין, ספקו טהור, מפני שאמרו, ספק הידים לטמא ולטהר, טהור. רבי יוסי אומר, לטהר, טמא. כיצד, היו ידיו טהורות ולפניו שני כפרים טמאים, ספק נגע ספק לא נגע, היו ידיו טמאות ולפניו שני כפרים טהורים, ספק נגע ספק לא נגע, היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שני כפרים טהורים, נגע באחד מהם, ספק בטמאה נגע ספק

(א) נטל לידו אחת משטיפה אחת – קא קרי שטיפה אחת כל זמן שלא נטל כי אם פעם אחת עד הפרק. ובידו אחת הוא דסגי בפעם אחת, אף על גב דאין בכלי רביעית אלא דאתו משירי טהרה. אבל לשתי ידיו, אף על גב דאתו משירי טהרה לא מהני עד שיטול שתי פעמים. ראשונים עד הפרק, ושניים עד הפרק. ורמב"ם מפרש, משטיפה אחת משפיקה אחת. וכשנטל שתי ידיו בשפיקה אחת, המים מטמאין בידו אחת, ונמצא רוחץ השניה במים שנטמא ולא טהרו ידיו עד שיטול מים שניים מרביעית, אבל כשנטל ידו אחת בלבד, בשפיקה אחת נטהרה ידו, וכשנטל מים שניים לטהר המים שעל ידו סגי בפחות מרביעית. ואין הלכה כרבי מאיר: נפל כפר של תרומה – היכא דנטל את הראשונים מרביעית ונפל עליהם כפר של תרומה, או נגע בכפר של תרומה עם המים שבידו קדם שיינבבם, או קדם שישפד עליהן מים שניים: טהור – דכי היכי דמהנו לטהר ידיו מהנו נמי לטהר עצמן: רבי יוסי מטמא – דסבר לטהר ידיו מהנו, אבל אינהו גופייהו טמאים:

(ד) ספק נעשה בהם מלאכה – דמלאכה פוסלת מים לנטילה, כדתנן בפרק קמא: טמאים – פסולים לנטילה: ספקו טהור – אפלו יש במים שנטל כל הנד ספקות – והיינו ספק ליטהר דפליגי בסיפא רבנן ורבי יוסי – ואין הלכה כרבי יוסי: ספק הידים לטמא ולטהר – לקמן באידך בבא מפרש לה: שני כפרים טמאים – דאכלים טמאים מטמאים את הידים, כדתנן לקמן בפרק ג' [משנה ב'], כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות: שני כפרים טהורים – בשל תרומה איירי. שהידיים פוסלות את התרומה: הידים כמו שהיו והכפרים כמות שהיו – הטמא בטמאתו והטהור בטהרתו:

בטהורה נגע, היו ידיו טהורות ולפניו שני כפרים אחד טמא ואחד טהור נגע באחד מהם ספק בטמא נגע ספק בטהור נגע, היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שני כפרים אחד טמא ואחד טהור, נגע בשתיהן, ספק טמאה בטמא וטהורה בטהור, או טהורה בטמא וטמאה בטהור, הידים כמו שהיו והכפרים כמות שהיו:

מסכת סנהדרין, פרק א – מנחם מענדל

(א) דיני ממונות, בשלשה. גזלות וחבלות, בשלשה. נזק וחצי נזק, תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה, בשלשה. האונס והמפתה והמוציא שם רע, בשלשה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, מוציא שם רע, בעשרים ושלשה, מפני שיש בו דיני נפשות:

(1) סנהדרין גדולה היתה של שבעים ואחד, וקטנה של עשרים ושלשה. ומנין לגדולה שהיא של שבעים ואחד, שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל,

(א) דיני ממונות – דהינו הודאות והלואות: בשלשה – הדיוטות. ולא אצרכוה רבנו לשלשה ממחין שלא תנעל דלת בפני לווי. שמה וכפר הלונה ולא ימצא ממחין לכופו לדין אלא יחיד ממחה. או שלשה הדיוטות אבל גזלות וחבלות בשלשה ממחין. דאלהים כתיב בפרשת שומרים בואלה המשפטים ג' פעמים. ומינה לפנינו ג' ממחין: נזק – אדם או שור המועד שהאקו דמשלמים נזק שלם: וחצי נזק – שור תם שהאק ואף על גב דהינו חבלות איידי דבעי למתני תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה. שאינו משלם כמו מה שהאק שמשלם יותר תנא נמי חצי נזק שאינו משלם כמו שהאק שהרי משלם פחות ואידי דתנא חצי נזק. תנא נמי נזק: והמוציא שם רע – לא מצאתי לבתד בתולים וענשו אותו מאה כסף: דיני נפשות – דאם אמת היה הדבר וזנתה תחתיו וסקלוה. ודיני נפשות בכ"ג כדלקמו. והלכה כחכמים:

ומשה על גביהן, הרי שבועים ואחד. רבי יהודה אומר, שבועים. ומנין לקטנה שהיא של עשרים ושלשה, שנאמר (שם לה) ושפטו העדה והצילו העדה, עדה שופטת ועדה מצלת, הרי כאן עשרים. ומנין לעדה שהיא עשרה, שנאמר (שם יד) עד מתי לעדה הרעה הזאת, יצאו יהושע וכלב. ומנין להביא עוד שלשה, ממשמע שנאמר לא תהיה אחרי רבים לרעות, שומע אני שאהיה עמהם לטובה, אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות, לא כהטיתך לטובה הטיתך לרעה. הטיתך לטובה על פי אחד, הטיתך לרעה על פי שנים, ואין בית דין שקול, מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי כאן עשרים ושלשה. וכמה יהא בעיר ותהא ראויה לסנהדרין, מאה ועשרים. רבי נחמיה אומר, מאתים ושלשים, כנגד שרי עשרות:

(ו) ומשה על גביהן, הרי שבועים ואחד – דאמר קרא (במדבר יא) ונשא אהרן. ואת בהדיה: רבי יהודה אומר שבועים – דדריש אהרן. בדומיו לך. ולא שיהיה הוא יושב עמהן בדין ואין הלכה כרבי יהודה: עדה שופטת – עשרה מחיבין; ועדה מצלת – עשרה מזכין. ושמעינו מונה דצריך שיהיו כ' שאם יחלקו יהיו ל' מחיבין. ועשרה מזכין: הטיתך לרעה על פי שנים – והכי קאמר קרא לא תהיה אחרי רבים לרעות לחיב על פי אחד שיהיה יתר על המזכין. אבל אחרי רבים להטות בשנים אפלו לרעות. כשהיו שנים מחיבין יותר על המזכין. הלכך. על כן כ"ג בעינן דבציר מעשרה מזכין ליכא למימר. דהא כתיב והצילו העדה. ותו לא משכחת חובה בבציר משנים עשר: ואין בית דין שקול – אין עושין בית דין זוגות שאם יחלקו לחצאים הוי להו פלגא ופלגא. ולא משכחת לה הטיתך לטובה על פי אחד. הלכך מוסיפין עליהם עוד אחד. והווי להו עשרים ושלשה: מאה ועשרים – מפרש בגמרא עשרים ושלשה סנהדרין קטנה וג' שורות של כ"ג כ"ג יושבים לפניהם. שאם הצרכו להוסיף על הדינים מוסיפים מהם ועשרה בטלנים עשרה בני אדם בטלנים מכל מלאכה. שיושבים תמיד בבית המדרש. ושני סופרים לכתב דברי המזכין. ודברי המחיבין. ושני חזנים שמושי בית דין להלקות החיב ולהזמין בעלי הדיו. ושני בעלי דינים ושני עדים ושני זוממין ושני זוממין. וב' גבאים ושלישי לחלק הצדקה שצדקה נגבית בשנים ומתחלקת בג'. ורופא ואמן להקזי דם. ולבלר. ומלמד תינוקות. הרי ק"ד: מאתים ושלשים – כדי שרי עשרות דהינו כ"ג עשיריות שיהא כל דין שר של עשרה. דבציר משרי עשרה לא אשכחן שררה. ואין הלכה כרבי נחמיה:

מסכת ספח, פרק ג – מנחם מענדל

(א) לולב הגזול והיבש, פסול. של אשה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם ראשו, נפרצו עליו, פסול. נפרדו עליו, כשר. רבי יהודה אומר, יאנדנו מלמעלה. צני הר הפרזל, כשרות. לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו, כשר:

(טו) מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזירתו למים בשבת. רבי יהודה אומר, בשבת מחזירין, ביום טוב מוסיפין, ובמועד מחליפין. קטן היודע לנענע, חיב בלולב:

(א) לולב הגזול פסול – דכתיב ולקחתם לכם, משלכם. ולאחר יאוש בעלים נהי דשלו הוא שקונה אותו ביאוש, מכל מקום הוי מצוה הבאה בעברה: והיבש פסול – דבכלהו בעיני הדר, וליכא: של אשה – איך הנעבד: ושל עיר הנדחת פסול – דלשרפה קאי, ולולב בעי שעור, והני כיון דלשרפה קיימי אין שעורו קים: נקטם ראשו פסול – דלא הוי הדר: נפרצו עליו – ואינו מחברין אלא על ידי אגידה: נפרדו עליו – מחברים הו בשדרה, אלא שלמעלה הו נפרדיו ולכאן ולכאן כענפי אילו: יאנדנו מלמעלה – אם נפרדו עליו יאגדם שיהיו עולים עם השדרה כשאר לולבים. ואין הלכה כרבי יהודה: צני הר הפרזל – יש דקלים שלולביו שלהו עליהו קצרון מאד ואין עוליו על ארף השדרה, אם הו ארפיו כל כף עד שראשו של זה מגיע לצד עקרו של זה כשרים: כל לולב שיש בו שלשה טפחים – כנגד ארף ההדס וטפח יותר. כדי לנענע בו, דלולב בעי לנענועי כדלקמן: כדי לנענע בו – תני, וכדי לנענע בו, דהינו טפח יותר על שלשה טפחים:

(טו) מקבלת אשה – את הלולב, ולא אמרינן דמטלטלת מידי דלא חיזי לה: ומחזירתו למים – שלא יכמשו: בשבת מחזירין – שהרי מהם נטלום היום. אבל לא מוסיפים וכל שכן שאין מחליפין: ביום טוב מוסיפין – אבל לא מחליפין לשפף אלו ולתת צונניו מהו, דטרח לתקו מנא: ובמועד – בחול המועד מצוה להחליף. והלכה כרבי יהודה: חיב בלולב – לחנכו מדברי סופרים:

מֵאָמַר "וְאַתָּה תְּצַוֶּה"

אותיות א-ג

וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זֶה כְּתִיב לְמֵאֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד, וַיְדוּעִים הַדְּיוּקִים בְּזֶה דְּבַכָּל הַצְּוִיִּים שְׁבַת־וֹרָה נֶאֱמַר צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּכְיֹצֵא-בְּזֶה, וְכֵן נֶאֱמַר וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלְהוֹסִיף, דְּהַדְּיוּק מַה שְּׁכַתּוּב וְאַתָּה תְּצַוֶּה הוּא לֹא רַק בְּהַלְשׁוֹן אֲלָא גַם בְּהַתְּכּוֹן, דְּלִשׁוֹן וְאַתָּה תְּצַוֶּה מִשְׁמַע שְׁמִשָּׁה הוּא הַמְצִוָּה, וְצָרִיךְ לְהַבִּין, הֲרֵי מֹשֶׁה הוּא הַשְּׁלִיחַ לְמַסֵּר לְיִשְׂרָאֵל אֶת צְוִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָמָּה נֶאֱמַר וְאַתָּה תְּצַוֶּה. גַּם צָרִיךְ לְהַבִּין מַה שְּׁכַתּוּב וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ, שְׁיִבִיאוּ הַשְּׁמֹן לְמֹשֶׁה (אֵלֶיךָ), דְּלְכַאוּרָהּ, כִּיּוֹן שְׁהַעֲלֵאת הַנְּרוֹת הַיְּתֵה עַל-יְדֵי אַהֲרֹן, לָמָּה הֶצְרַךְ לְהַבִּיא אֶת הַשְּׁמֹן לְמֹשֶׁה. גַּם צָרִיךְ לְהַבִּין מַה שְּׁכַתּוּב שְׁמֹן גֹּז' כְּתִיב לְמֵאֹר, דְּלְכַאוּרָהּ הוּא-לִיָּה לְמִימַר שְׁמֹן גֹּז' לְהַאִיר. גַּם צָרִיךְ לְהַבִּין, דְּבַפְּסוּק שְׁלֹא-חֲרִי-זֶה נֶאֱמַר מֵעַרְב עַד בֶּקֶר וְכֵן נֶאֱמַר לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד.

(ב) **וּמִבְּאֵר** כְּבוֹד-קְדֻשַׁת מוֹרֵי-וְחִמֵּי אֲדָמוֹ"ר (בְּמֵאֲמָרוֹ הַיְדוּעַ דְּבוּר-הַמַּתְחִיל וְקַבֵּל הַיְהוּדִים מִשְׁנַאֲמַר בְּפוּרִים קָטָן תִּרְפ"ז), דְּצְוִי (תְּצַוֶּה) הוּא צוּתָא וְחִבּוּר. וְזֶהוּ וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁמִשָּׁה הוּא מְקַשֵּׁר וּמְחַבֵּר

את בני ישראל עם אור-אין-סוף. ועל-ידי שְׁמֹשָׁה מְשַׁפֵּיעַ לְיִשְׂרָאֵל (שְׁמֹשָׁה אֹתָם עִם אֹר-אִין-סוּף), עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יִתְרוֹן וְהוֹסְפָה בְּמֹשֶׁה. [דְּמֹשָׁה וְיִשְׂרָאֵל הֵם דְּגַמַּת רֵאשׁ וְרַגְל, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנֹכִי בְּקִרְבּוֹ, דְּכָל יִשְׂרָאֵל הֵם הַרְגָלִים דְּמֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה הוּא הֵרֵאשׁ שְׁלָהֶם. וְכִמּוֹ שְׁבָאֲדָם הַרְגָלִים מוֹלִיכִים אֶת הֵרֵאשׁ לְמָקוֹם שְׁהֵרֵאשׁ מִצַּד עֲצָמוֹ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְשֵׁם, כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּמֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל, שְׁעַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל (הַרְגָלִים דְּמֹשֶׁה) מִיִּתְוֹסֵף עֲלוּי בְּמֹשֶׁה. דְּזֵהוּ מַה שְׁכַתוֹב שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנֹכִי בְּקִרְבּוֹ, שְׁעַל-יְדֵי רַגְלֵי הָעָם נִמְשָׁךְ הַגִּילּוּי דְּאֲנֹכִי בְּקִרְבּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. וְזֵהוּ וְאֵתָה תַּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֶלְיָךְ שְׁמֹן זֵית גּוֹ', דְּעַל-יְדֵי שְׁמֹשָׁה יִצְוֶה וְיִקְשֶׁר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם אֹר-אִין-סוּף, עַל-יְדֵי-זֶה יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹן זֵית לְמֹשֶׁה (וְיִקְחוּ אֶלְיָךְ), שְׁיֹסִיפוּ תוֹסְפוֹת אֹר בְּמֹשֶׁה.

ג) וּלְבָאָר זֶה, מְקַדִּים בְּהַמְאָמֵר שְׁמֹשָׁה רַבִּינוּ נִקְרָא רַעֲיָא מְהִימְנָא, דְּשָׁנֵי פִירוּשִׁים בְּזֶה שֶׁהוּא רוֹעֵה נְאֻמָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁהוּא זֶן וּמְפַרְנֵס אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵנֵן הָאֲמוּנָה. דְּהָאֲמוּנָה שְׁיִשְׁנָה בְּיִשְׂרָאֵל מִצַּד עֲצָמוֹ, שְׁיִשְׁרָאֵל הֵם מְאֻמְיָנִים בְּנֵי מְאֻמְיָנִים, אֲפֻשֶׁר שְׁתַּהֲזֶה בְּבַחֲיַנְתּוֹ מְקִיף, וְזֵה שְׁמֹשָׁה רוֹעֵה וּמְפַרְנֵס אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵנֵן הָאֲמוּנָה הוּא שְׁהָאֲמוּנָה תַּהֲזֶה בְּפִנְיַמִּיּוֹת. וְזֵהוּ מַה שְׁכַתוֹב בְּזֶהר הַהִיא אֲמוּנָה דְּלַעֲיָלָא יִתְעֶן וְיִתְפַּרְנֵס מִנְיָה עַל יְדָךְ (עַל-יְדֵי

מִשָּׁה), דָּוָה שְׁמִשָּׁה זֶן וּמִפְרָגִים אֶת הָאֱמוּנָה הוּא שְׁמִמְשִׁיד אוֹתָהּ בַּפְּנִימִיּוֹת. וּמִמְשִׁיד בַּהֲמֹאֲמֵר, דָּוָה שְׁמִשָּׁה הוּא רַעֲיָא מְהִימְנָא, הַפְּוֹנָה בְּזָה הִיא גַם לְאִתְפְּשֻׁטוֹתָא דְמִשָּׁה שְׁבָכֵל דּוֹר, דְרֵאשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָכֵל דּוֹר הֵם מְחִזְקִים אֶת הָאֱמוּנָה דְיִשְׂרָאֵל (שְׁבָדוֹרִים), שְׁהֵאֱמוּנָה שְׁלָהֶם תְּהִיָּה בַּפְּנִימִיּוֹת. וְכִמוּ מְרָדְכִי, שְׁהִיָּה הָאִתְפְּשֻׁטוֹתָא דְמִשָּׁה שְׁבָדוֹרוֹ, כְּמֹאֲמֵר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם-לְבָרְכָה שְׁמְרָדְכִי בְדוֹרוֹ כְּמִשָּׁה בְדוֹרוֹ, שְׁגַם בְּזִמְנֵי גְזֵרַת הַכּוֹן, שְׁלִימוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמְצוּוֹת אִז הִיָּה קָשׁוּר עִם מְסִירוֹת-נַפְשׁ, הַקְהִיל קְהִילוֹת בְּרַבִּים לְחֹזֵק אֶת אֱמוּנָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּהוֹי' וְלַעֲמוּד חֹזֵק בְּלִימוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמְצוּוֹת. וְלֹאֲחֵרֵי שְׁמִבְאָר בְּאֵרוֹכָה שְׁמִשָּׁה וְאִתְפְּשֻׁטוֹתָא דִּילִי' שְׁבָכֵל דְרֵא מְחִזְקִים אֶת הָאֱמוּנָה דְיִשְׂרָאֵל, מְבֹאֵר דִּיּוֹק לְשׁוֹן הַפְּתוּב שְׁמֵן גו' כְּתִית לְמֹאֹר (לְמֹאֹר וְלֹא לְהֵאִיר), שְׁבִזְמֵן הַגְּלוּת, שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא נִשְׁבֵּר וְנִדְכָא, כְּתִית, עַל-דִּי-זָה מַגִּיעִים לְמֹאֹר (הַעֲצָם) שְׁמִמְנוּ נִמְצָא הָאֹר. וְצָרִיד לְהַבִּין הַשִּׁיכוֹת דְּהַפְּרוּשׁ בְּכְתִית לְמֹאֹר לְהַמְבֹאֵר (בַּהֲמֹאֲמֵר) לְפִנֵּי-זָה שְׁמִשָּׁה [וְאִתְפְּשֻׁטוֹתָא דִּילִי' שְׁבָכֵל דְרֵא] זֶן וּמִפְרָגִים אֶת הָאֱמוּנָה שְׁתְּהִיָּה בַּפְּנִימִיּוֹת.

אגרת הקדוש – פרק כ"ז

מה שפכתב לי'שבי ארץ הקדוש תבנה ותכונן במהרה בימנו אמן לנחמם
בכפלים לתושביה על פטירת הרב הגאון המפרסם איש אלקים קדוש,
גרו יאיר, עמוד הימין, פטיש החזק מורנו הרב רבי מנחם מענדל
נשמתו עדן:

חלק זה לומדים לפני תפלת שחרית:

אהובי אחי ורעי אשר כנפשי כו' ה' עליהם יחיו חיים עד העולם
וְצִאצְאֵיהֶם אַתֶּם זָרַע אֲמַת בְּרוּכֵי ה' הַמָּה מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. אַחַר
דְּרִישַׁת שְׁלוֹמָם כְּמוֹשֵׁפֶט לְאוֹהֲבֵי שְׁמוֹ בְּאֵתִי לְדַבֵּר עַל לֵב נְדָבָאִים
הַנִּצְּאָנָחִים וְהַנִּצְּאָנָקִים וְלִנְחָמָם בְּכַפְלִים לְתוֹשְׁבֵי אֲשֶׁר שָׁמְעָה אֲזִנִּי וְתִבֵּן
לָהּ עַל מֵאֲמַר רְבוּתֶנּוּ וְזִכְרוֹנָם לְבִרְכָה דְשִׁבְק חַיִּים לְכָל חַי כִּי צַדִּיק
בְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה וּבִירְאֵת ה' לְחַיִּים וּבְרִשְׁפֵי אֵשׁ שֶׁלֹּהֶבֶת אֶהְבֵּתוּ מִחַיִּים
לְכָל בְּהֵן חַיִּי רוּחוֹ [נִסָּח אַחֵר: וְנִשְׁמָתוֹ] כָּל יְמֵי חַלְדוֹ וְיִהְיֶה בְּהַעֲלוֹת ה'
רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף וְיַעֲלֶה בְּעֵלְוֵי אַחֵר עֲלוֹי עַד רוּם הַמַּעֲלוֹת

שָׁבַק חַיֵּי רוּחוֹ פִּעֲלָתוֹ אֲשֶׁר עָבַד בָּהּ לְפָנַיִם בְּיִשְׂרָאֵל פִּעֲלַת צַדִּיק
לְחַיִּים לְכֹל חַי הִיא נֶפֶשׁ כָּל חַי הַקְּשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ בְּחִבְלֵי עֲבוֹתוֹת אֶהְבֶּה
רַבָּה וְאֶהְבֶּת עוֹלָם בַּל תִּמְוֹט לְנֹצֵחַ אֲשֶׁר מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים לְדַבְּקָה
בַּה' חַיִּים בְּעֲבוּדָתוֹ תִּדְבַּק נִפְשׁוֹ וְהִיְתָה צְרוּרָה בְּצִרוּר חַיִּים אֶת ה'
בְּחַיֵּי רוּחַ אִפְיֵנוּ אֲשֶׁר אִמְרָנוּ בְּצִלּוֹ נִחְיָה בְּגוֹיִם אֲשֶׁר שָׁבַק לָנוּ בְּכֹל אֶחָד
וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוּתוֹ בְּאַמֶּת וְאֶהְבְּתוֹ אֶהְבֶּת אֶמֶת הַטְּהוֹרָה
מִקְרֵב אִישׁ וְלֵב עֹמֵק כִּי כַּמַּיִם הַפְּנִיִם וְכו' וְרוּחַ אִתִּי רוּחַ וְאַמְשִׁיד רוּחַ
וְרוּחוֹ עוֹמְדַת בְּקִרְבֵּנוּ מִמֶּשׁ כִּי בְּרֵאוֹתוֹ יִלְדוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו בְּקִרְבוֹ
יִקְדִּישׁוּ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ פֶּאֶרְשׁ גִּלְדָּה בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
הוֹרָנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכָה בְּאוֹרְחוֹתָיו נֹצֵחַ סֵלָה וְעַד. וְזֶהוּ שֶׁפְּתוּב בַּזֶּהר
הַקְּדוֹשׁ דְּצַדִּיקָא דְאַתְפִּטֵּר אֶשְׁתַּפַּח בְּכִלְהוּ עֲלֵמִין יִתִּיר מִבְּחִיּוּהֵי דְהֵינּוּ
שְׁגָם בְּזֶה הָעוֹלָם הַמַּעֲשֵׂה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם אֶשְׁתַּפַּח יִתִּיר כִּי הַמַּעֲשֵׂה
(גְּדוּל) [גְּדוּל] וְהוֹלֵךְ גְּדוּלֵי גְדוּלִין מִן אוֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק בְּשׂוּדָה אֲשֶׁר בְּרָכוּ
ה' הַמַּאִיר לְאַרְצָן וְחוֹצוֹת וְגַם אֲנַחְנוּ אֵלֶּה פֶה הַיּוֹם בְּלָנוּ חַיִּים בְּדֶרֶכָיו
דֶּרֶךְ הַקְּדוֹשׁ יִקְרָא לָהּ. זֹאת בְּעֲבוּדַת ה' בְּמִילֵי דְשִׁמְיָא. וּבְמִילֵי דְעֻלְמָא
בְּפִרוּשׁ אֶתְמַר בַּזֶּהר הַקְּדוֹשׁ דְּצַדִּיקָיָא מְגִינִין עַל עֻלְמָא וּבְמִיתְהוֹן
יִתִּיר מִבְּחִיּוּהוֹן וְאַלְמָלָא צְלוּתָא דְצַדִּיקָיָא בְּהוּא עֻלְמָא לֹא אֶתְקַיֵּם
עֻלְמָא רִגְעָא תְּדָא וְכֹל הַקְּרוּב קְרוּב אֵל מִשְׁכַּן ה' בְּחַיָּו קָדָם לְבִרְכָה:

חלק זה לומדים לפני תפלת מנחה:

אֵי תָא בַּזְהַר הַקְדוּשׁ דְּצַדִּיקָא דַּאֲתַפְטֹר אֲשַׁתְּפַח בְּכִלְהוּ עֲלֵמִין יְתִיר מִבְּחִיּוּהֵי כּוּ' וְצִרִיקְךָ לְהַבִּין תִּינַח בְּעוֹלְמוֹת עֲלִיוֹנִים אֲשַׁתְּפַח יְתִיר בְּעֻלּוֹתוֹ שְׁמָה אָבֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה אִיךְ אֲשַׁתְּפַח יְתִיר. וַיֵּשׁ לֹאמֹר עַל דְּרָךְ מַזָּה שְׁקַבְלַתִּי עַל מֵאֲמֹר חֲכָמֵינוּ וְכְרוֹנָם לְבָרְכָה דְּשִׁבְק חַיִּים לְכָל חַי פְּגוּדַע שְׁחֵי הַצַּדִּיק אֵינָם חַיִּים בְּשָׂרִים כִּי אִם חַיִּים רוּחָנִיִּים שְׁהֵם אַמוּנָה וַיִּרְאֶה וְאִהְבָּה כִּי בְּאַמוּנָה פְּתִיב וְצַדִּיק בְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה וּבִירְאָה פְּתִיב וַיִּרְאֵת ה' לְחַיִּים וּבְאַהְבָּה פְּתִיב רִוְדָף צַדִּיקָה וְחֶסֶד יִמְצֵא חַיִּים וְחֶסֶד הוּא אֶהְבָּה וְשִׁלְשָׁה מִדּוֹת אֵלוֹ הֵם בְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם עַד רוּם הַמַּעֲלוֹת הַכֹּל לְפִי עֲרָךְ בְּחִינַת מַעֲלוֹת הַעוֹלְמוֹת זֶה עַל זֶה בְּדֶרֶךְ עֲלֶה וְעֲלוּל פְּגוּדַע. וְהִנֵּה בְּהִיּוֹת הַצַּדִּיק חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה הֵיוּ שְׁלִשָּׁה מִדּוֹת אֵלוֹ בְּתוֹךְ כְּלֵי וּלְבוּשׁ שְׁלֵהֶם בְּבְחִינַת מְקוֹם גְּשָׁמֵי שְׁהִיא בְּחִינַת נֶפֶשׁ הַקְּשׁוּרָה בְּגוּפוֹ וְכָל תַּלְמִידֵיּוֹ אֵינָם מְקַבְּלִים רַק הָאֲרֵת מִדּוֹת אֵלוֹ וַיִּזְוֶן הַמַּאִיר חוּץ לְכֹלֵי זֶה עַל יְדֵי דְבוּרָיו וּמַחְשָׁבוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים. וְלָכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְכְרוֹנָם לְבָרְכָה שְׁאִין אָדָם עוֹמֵד עַל דַּעַת רַבּוֹ וְכוּ' אָבֵל לְאַחַר פְּטִירָתוֹ לְפִי שְׁמַתְפְּרָדִים בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ שְׁנֹשְׂאָרָה בְּקַבֵּר מִבְּחִינַת הַרוּחַ שְׁבִגְנָ עֵדֶן שֶׁהוּא שְׁלֵשׁ מִדּוֹת הַלָּלוֹ לְפִיכָךְ יָכֹל כָּל הַקְּרוֹב אֵלָיו לְקַבֵּל חֶלֶק מִבְּחִינַת רוּחוֹ שְׁבִגְנָ עֵדֶן הוֹאִיל וְאִינֵה בְּתוֹךְ כְּלֵי וְלֹא בְּבְחִינַת מְקוֹם

גִּשְׁמֵי כְּנוּדָע מֵאֲמֹר רְבוּתֵינוּ זְכוּנוֹם לְבָרְכָה עַל יַעֲקֹב אֲבֵינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם
שְׂנֵיכֶם עִמּוֹ גַּן עֵדֶן וְכֵן כְּתוּב בַּסֵּפֶר עֲשֵׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׂאוּר גַּן עֵדֶן מִתְּפִשֵׁט
סְבִיב כָּל אָדָם וְנִרְשָׁמִים בְּאוּר זֶה כָּל מַחְשְׁבוֹתָיו וְדַבָּרוֹ הַטּוֹבִים בַּתּוֹרָה
וְעִבּוּדָתָהּ (וְכֵן לְהַפְדֵּךְ חֵם וְשְׁלוֹם נִרְשָׁמִים בְּאוּר הַמִּתְּפִשֵׁט מִגִּיהֶנָּם סְבִיב
כָּל אָדָם) הַלְכָךְ נִקַּל מְאֹד לְתַלְמִידָיו לְקַבֵּל חֶלְקֵם מִבְּחִינַת רוּחַ רַבִּים
הַעֲצֻמִּית שֶׁהֵם אֵמוּנָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ אֲשֶׁר עֲבַד בָּהֶם אֶת ה' וְלֹא זִיוָם
בְּלִבָּד הַמֵּאִיר חוּץ לְכָלֵי לְפִי שְׂבַחֲנִית רוּחוֹ הַעֲצֻמִּית מִתְּעֵלָה בְּעֵלּוּי אַחַר
עֵלּוּי לְהַפְלִל בְּבַחֲנִית גִּשְׁמָתוֹ שְׂבַגְנוּ עֵדֶן הָעֵלְיוֹן שְׂבַע עוֹלָמוֹת הָעֵלְיוֹנִים וְנוֹדָע
שֶׁכָּל דְּבַר שְׂבַקְדָּשָׁה אֵינוֹ נִעְקָר לְגִמְרֵי מִכַּל וְכָל מִמְּקוֹמוֹ וּמִדְּרָגָתוֹ
הֵרֵאשׁוּנָה גַם לְאַחַר שְׁנַתְּעֵלָה לְמַעְלָה וּבַחֲנִינָה זֹו הֵרֵאשׁוּנָה
שְׁנִשְׂאָרָה לְמַטָּה בְּגַן עֵדֶן הַתְּחִתּוֹן בְּמִקְוָמוֹ וּמִדְּרָגָתוֹ הֵרֵאשׁוּנָה הִיא
הַמִּתְּפִשֵׁט בְּתַלְמִידָיו כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹתוֹ וְקִרְבָּתוֹ אֵלָיו בְּחִיּוֹ
וּבְמוֹתוֹ בְּאַהֲבָה רַבָּה כִּי הַמְּשַׁכֵּת כָּל רוּחַנִיּוֹת אֵינָה אֵלָּא עַל יְדֵי אַהֲבָה רַבָּה
כְּמוֹ שְׂפֵתוֹב בְּזֹהַר הַקְּדוּשׁ דְּרוּחַ דְּרַעוּתָא דְּלִבָּא אֲמוּשֵׁיךְ רוּחַ מְלַעֲיָלָא רַק
אִם יִכּוֹן לְקִרְאָת אֱלֹהֵיו בְּהִכָּנָה רַבָּה וַיְגִיעָה עֲצוּמָה לְקַבֵּל שְׁלֹשׁ מִדּוֹת הַלְלוֹ
כְּדָרְךְ שֶׁהוֹרָחוּ רַבּוֹ וְכִמֵּאֲמֹר רְבוּתֵינוּ זְכוּנוֹם לְבָרְכָה גְּעֵתָהּ וּמְצֵאתָ תֵּאֲמִין.
וְהִנֵּה יֵשׁ עוֹד בְּחִינַת הָאָרָה לְתַלְמִידָיו רַק שְׂאֵינָה מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּתוֹךְ מַחֵם
מִמּוֹשׁ פְּרֵאשׁוּנָה רַק מֵאִירָה עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה וְהִיא מַעֲלִית רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ

למקור חוצבו דהיגו לחקל תפוחין קדישין ועל ידי זה נעשה שם יחוד על ידי העלאת מסירות נפש מכל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו ונזרעו בחקל תפוחין קדישין אורות עליונים מאד לעמת תחתונים אשר הם תורתו ועבודתו והארת אורות עליונים אלו מאירה על כל תלמידיו שנעשו עובדי ה' על ידי תורתו ועבודתו והארה זו שעליהם מלמעלה מכנסת בלבם הרהורי תשובה ומעשים טובים וכל המעשים טובים הנולדים מהארה זו שמאירה מאורות הזרועים בשדה הנ"ל נקרא גדולי גדולין והארה זו היא בהעלם והסתגרות גדול כמו שמש המאיר לפוכבים מתחת לארץ כדאיתא בתקונים על משה רבנו עליו השלום שאחר פטירתו מתפשטת הארתו בכל דרא ודרא לששים רבוא נשמות כמו שמש המאיר מתחת לארץ לששים רבוא פוכבים:

מִתְנֶה מִיַּחַדָּת

ספור לג' תמוז

בשנת תש"א, כְּאִשֶּׁר נִמְלַט מִצְפָּרְנֵי הַנְּאֻצִים, שָׁהָה הַרְבֵּי בְּמִשְׁךָ כְּשֶׁנָּה בְּעִיר גַּיִס שֶׁבְּדְרוֹם-צָרְפֶת. כְּעֵבֶר אַרְבָּעִים שָׁנָה, הִגִּיעַ לְמִקוֹם הַרְבֵּי יוֹסֵף-יִצְחָק פִּינְסוֹן בְּתַפְקִיד שְׁלִיחַ הַרְבֵּי, כְּשֶׁהוּא נְחוּשׁ בְּהַחֲלָטָתוֹ לְהַפְיִין יְהוּדוֹת בַּקְּנָה מְדָה נֶרְחָב. פְּעֻלוֹתָיו הִתְקַדְּמוּ בְּהַצְלָחָה כְּכֹר מְרֵאשִׁיתוֹ, וְעַד מְהֵרָה הִחֵל לְחַפֵּשׂ אַחֵר מְבִנָּה הַמִּתְאִים לְשִׁמּוֹשׁ כְּבֵית-סֵפֶר וּמְרֻכְזֵי חַב"ד לְהַפְצַת חֲסִידוֹת בְּקֶרֶב יְהוּדֵי הָעִיר.

בְּאַרְבַּע הַזְּדֻמְנִיּוֹת שׁוֹנוֹת מִצָּא הַרְבֵּי פִינְסוֹן מְקוֹם שֶׁהָיָה רְאוּי בְּעֵינָיו לְמִטְרוֹת אֵלֶּה; וּבְכָל פַּעַם שָׂאֵל אֶת הַרְבֵּי הָאִם עָלָיו לְרַכְּשׁוֹ, אֵךְ לֹא קִבֵּל תְּשׁוּבָה חַיּוּבִית.

אֵךְ לֹא אִישׁ כָּרַב פִּינְסוֹן יֹאמֵר נוֹאֵשׁ. יוֹם אֶחָד, עֵבֶר עִם מְכוּנִיתוֹ לִיד הַבַּיִת שָׁבוּ הַתְּגוֹרֵר הַרְבֵּי בְּאִפְן זְמַנִּי, וְהִבְחִין בְּבִנְיָן גָּדוֹל שֶׁסְּבִיבוֹ שָׁטַח נֶרְחָב. "מִן הַסֵּתֶם רְאֵה הַרְבֵּי אֶת הַבִּנְיָן הַזֶּה מִדֵּי יוֹם", הִרְהֵר הַרְבֵּי פִינְסוֹן, וְהַחֲלִיט: "זֶהוּ הַמְּקוֹם הַמְּשֻׁלָּם עֲבוּר בֵּית-הַסֵּפֶר שְׁלִי!".

הַרְבֵּי פִינְסוֹן נִסָּה לְאַתֵּר, לְלֹא הַצְלָחָה, אֶת בְּעָלָיו שֶׁל הַבִּנְיָן וּבִינָתִים בְּקֶשׁ מִהַרְבֵּי הַסֵּפֶמָה שֶׁתִּסְיַע לוֹ בְּרִכִּישַׁת הַבִּנְיָן. הַרְבֵּי הֶעֱנִיק אֶת הַסֵּפֶמָתוֹ מִיָּד. וְאַכּוֹ, לְפֶתַע לְכַדָּה אַחַת הַמוֹדְעוֹת בְּעֵתוֹן הַמְּקוֹמִי אֶת תְּשׁוּמַת-לְבוֹ: בְּדִיקָה מְהִירָה הִעֲלֵתָה פִי מְדַבֵּר בְּדִיּוֹק בְּבִנְיָן שֶׁעוֹרֵר אֶת הַתְּעַנְיָנוֹתוֹ.

הַרְבֵּי פִינְסוֹן הִצִּיעַ לְרַכְּשׁ אֶת הַמְּבִנָּה, אֵךְ הַבְּעָלִים הַסֵּבִיר פִּי רַק לְפָנָי זְמַן קָצֵר קִבְּלוּ בִּירְשָׁה, וְכִי רוֹאֵה הַחֲשָׁבוֹן שְׁלוֹ הַמְּלִיץ לוֹ לְהַשְׁפִּירוֹ, כְּדֵי לְהַנֹּת מִהַטְּבוֹת מִס. בְּלִית-בְּרָרָה, הַסֵּכִים הַרְבֵּי פִינְסוֹן לְשַׁכֵּר אֶת הַמְּבִנָּה. הוּא חָשׂ פִּי הַבְּעָלִים – גּוּי גְמוּר – יִתְקַשֶּׁה לְעַמּוֹד עַל הַיְחָסִים הַמִּיַּחַדִּים שֶׁבִּין רַבִּי וְחֲסִיד, וְעַל-כֵּן נִסַּח אֶת

ההסכם באפן הבא: "החתימה מתנית בדבר אחד: בית-הספר שלי הוא חלק מרשת כלל-עולמית של ארגון שבסיסו בניו-יורק, ולפני שאוכל להתחייב באפן רשמי – עלי לקבל את הסכמות מנכ"ל הארגון".

השליח טלפן אל מזכיר הרבי, הרב קלין, ובקש להעביר את השאלה האם לשפר את המבנה אם לאו. תשובתו המפתיעה של הרבי נתנה בתוך שעה: כן, אבל לא לשפר – לרפשי!

הרב פינסון לא ידע כיצד לנהוג. המחשבה הראשונה שעלתה במוחו היתה, שעליו לשפר את המקום עם אופציה לרכישה בחוזה. מתוך מחשבה זו הוא יצר שוב קשר עם בעל הנכס.

בתחלת השיחה, הודיע לאיש כי 'מנכ"ל הארגון' בניו-יורק נתן את הסכמתו לשפר את המבנה. להפתעתו, השיב בן-שיחו: "שיניתי את דעתי. דברתי עם רואה החשבון שלי, והוא אמר כי אפשר להסדיר את המכירה למרות הפל. האם אתה עדין מעגנו? אם אינך מעגנו, אצטרף לחפש מישהו אחר..."

הרב פינסון פמוגבן אמר מיד כי ישמח לרפשי את המבנה. פאשר נכנס המושא-ומתן וישלב רציני, הוא ראה כי בשום מקרה לא יוכל לגייס את מלא הסכום הנדרש לרכישה, ויהיה עליו לקחת 'מושפנתא' (=הלוואה כספית מהבנק). יש לדעת כי השגת זכאות ל'מושפנתא' בצרפת היא תהליך האורך זמן רב, בעקר אם המבקש הוא מוסד צדקה.

מכאן ואילך החל מסע מתייש של נסיונות להשיג במהירות את האשורים הדרושים עבור קניית הבנין. שנת הלימודים החדשה הלכה והתקרבה... השליח החליט לפעל בנחישות חסידית, למעלה מטעם ודעת.

לאחר שמלא כמה וכמה טפסי-בקשה לקבלת 'מושפנתא', נאמר לרב פינסון כי כאדם המייצג ארגון צדקה אשר זה עתה החל את פעילותו בעיר, יוכל להשיג

מ'שפנתא' רק בתנאי שמועצת העיר תסכים להיות ערבה לכה שפספי ההלוואה יחזרו לבנק. זה היה הליך מקבל בעיר, והדבר נעשה בעבר לטובת מוסדות אחרים של צדקה ודת. אלא שמועולם לא עשו זאת לטובת מוסד יהודי...

הרב פינסון בקש מן הרב הראשי של העיר נים שיזפיע בשמו בפני מועצת העיר, אך הרב הסביר פי העלאת בקשה כה בוטה תסב לו אי-נעימות רבה. במקום זאת, הציע את שרותיו בארגון פגישה עם ראש העירייה, כאשר נושא הפגישה הוא בענין אחר לגמרי. הוא הציע לקחת עמו את הרב פינסון, ואז – פשתוצר האפשרות המתאימה לכה – יוכל הרב פינסון להעלות את בקשתו.

ואכן ברפת הרבי עמדה לו; ראש העירייה בכבודו ובעצמו, בצעד חסר-תקדים, הסכים להעלות את הנושא בפני מועצת העיר.

לאחר מכן ערך הרב פינסון פגישה עם הממונה המחוזי, פגישה שנערכה בהשגחה-פרטית ביום "א בניסן. הרב פינסון פנה אליו ואמר: "היום הוא יום הולדתו של הרבי שלנו, מנהיג רוחני גדול שזכה בהפרת העולם שלו. גם הקונגרס האמריקאי הכריז על "א ניסן ביום החנוכה הלאומי השנתי בארצות-הברית. אתה יכול להצטרף לזימה זו", אמר, "על-ידי שתחרג קצת מהנהלים הרגילים. בבקשה, עזר לנו לרכש את בית-הספר! ראה זאת כמתנת יום-הולדת לרבי!".

עד כמה הפתע אפלו הרב פינסון עצמו כאשר הסכים הממונה לפעל באפן הנוגד את כל הנהלים המקבילים והעניק את האשור המקבש.

זמן קצר לאחר מכן, כאשר בידיו חוזה הקניה הטרי, צפה השליח בספוק רב בעשרות התלמידים הצעירים הנכנסים בשערי בית-הספר החדש.

האם הרבי ראה זאת בעיני-רוחו כאשר עבר במקום זה ממוש לפני כששים שנה?...?

(על-פי הספר 'דורש טוב לכל עמו')